

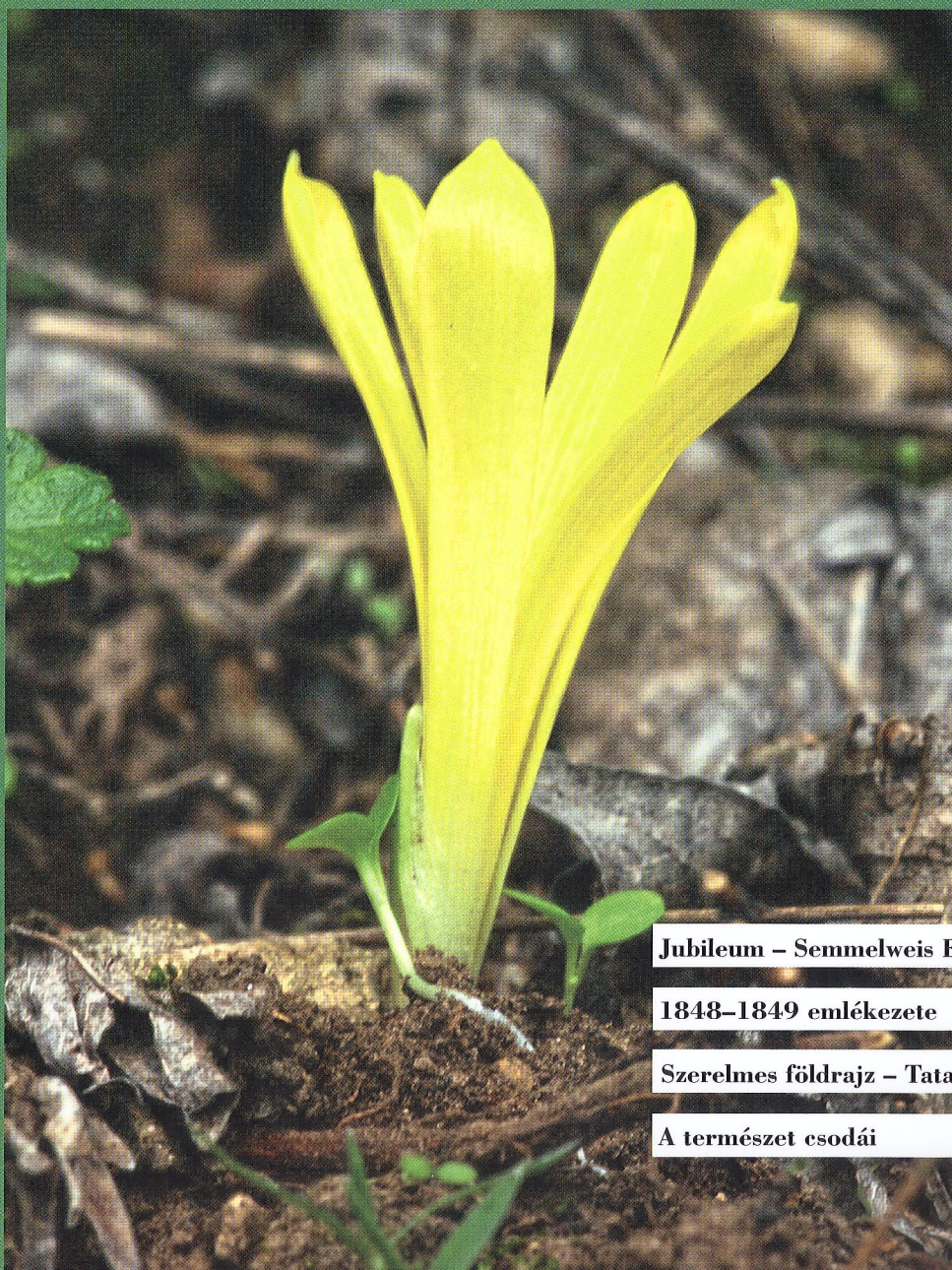

2023/2

HONISMERET

A HONISMERETI SZÖVETSÉG FOLYÓIRATA

LI. ÉVFOLYAM

Jubileum – Semmelweis Egyetem

1848–1849 emlékezete

Szerelmes földrajz – Tatai-medence

A természet csodái

Antal László, PhD. hidrobiológus, mikrobiológus, egyetemi adjunktus, Debrecen	
Barina Zoltán, PhD. botanikus, Budapest	
Bársony László ny. bányaiipari aknásztechnikus, okl. bányamérnök, mérnök-tanár, Tatabánya	
Bartha Dénes, DSc. erdőmérnök, erdőészeti növényvédelmi szakmérnök, egyetemi tanár, Sopron	
Berczeliné Boldog Mária elnök, Mezőtúri Települési Értéktár, Mezőtúr	
Bödö Krisztián, PhD. történelem- és latin-tanár, Budapest	
Debreczeni-Droppán Béla történész, főmuzeológus, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest	
Erdélyi Mónika Villő néprajzkutató, Szeged	
Farkas Edit helyismereti könyvtáros, Székesfehérvár	
Gelencsér József, Dr. jogász, c. egyetemi docens, Székesfehérvár	
Hajdú Edina egyetemi hallgató, ELTE IK, Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet, Budapest	
Halász Péter ny. főtanácsos, Gyimesközéplek	
Ifj. Gyüszí László könyvtáros, helytörténész, József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya	
Juhász Katalin, PhD. tudományos főmunkatárs, ELKH BTK Néprajztudományi Intézet, Budapest	
Juhász Zoltán igazgató, Békés Megyei Könyvtár, Békéscsaba	
Kemecsi Lajos, DSc. néprajzkutató, főigazgató, Néprajzi Múzeum, Budapest	
Komán János ny. történelemtanár, helytörténész, költő, író, újságíró, Marosugra	
Lieber Tamás barlangkutató, elnök, Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület, Dorog	
Lilik Ferencné Badacsonyi Márta, Dr. ny. pedagógus, néprajzi gyűjtő, Győrújbarát	
Móser Tamás néprajzkutató, muzeológus, Néprajzi Múzeum, Budapest	
Nyeste Krisztián hidrobiológus, PhD-hallgató, Debreceni Egyetem TTK, Hidrobiológiai Tanszék, Debrecen	
Órsi Julianna, Dr. habil. CSc. etnográfus, ny. múzeumigazgató, címzetes főiskolai tanár, Túrkeve	
Pál Gabriella régész, néprajzkutató, főmuzeológus, Tatabánya	
Pál Márton doktorandusz, ELTE IK, Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet, Budapest	
Pifkó Dániel botanikus, muzeológus, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest	
Réthelyi Miklós, DSc. orvos, ny. egyetemi tanár, rektor emeritus, Semmelweis Egyetem, Budapest	
Selmecei Kovács Ádám tájgazdálkodási igazgató, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Ipolyvece	
Serdült Benke Éva ny. tanár, Paks	
Somogyi Dóra alapokleveles biológus, hidrobiológus mesterszakos egyetemi hallgató, Debreceni Egyetem TTK, Hidrobiológiai Tanszék, Debrecen	
Stegmayer Máté történész, muzeológus, Kuny Domokos Múzeum, Tata	
Számadó Emese régész, történész, igazgató, Komáromi Klapka György Múzeum, Komárom	
Száz György elnök, Magyar Lovaregylet, Budapest	
Székely András Bertalan, Dr. művelődésszociológus, nemzetiségkutató, Isaszeg	
Szél Győző, PhD. entomológus, muzeológus, Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest	
Szőnyegi Hajnalka ny. könyvtáros, Sárobgárd	
T. Városi Ágnes néprajzkutató, muzeológus, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Győr	
Tóth Vilmos történész, Győr	
Vágvölgyi Zoltán könyvtáros, Szentes Városi Könyvtár, Szentes	
Valentyik Ferenc helytörténész, Dabas	
Vesztróczy Zsolt, PhD. történész, főkönyvtáros, Országos Széchényi Könyvtár, Budapest	
Viga Gyula, DSc. etnográfus, ny. egyetemi tanár, Miskolc	
Wenger Tibor, DSc. orvos, ny. egyetemi tanár, szaktanácsadó, Semmelweis Egyetem, Budapest	

ÉVFORDULÓK

125 éves a Semmelweis Egyetem anatómiai épülete (Wenger Tibor)	3
A Semmelweis Egyetem anatómiai épületében tevékenykedő jeles személyek (Réthelyi Miklós–Wenger Tibor)	10
125 éve született dr. Bugy István sebészprofesszor. Egyénisége az anekdoták világában él tovább (Vágvölgyi Zoltán)	13

ISKOLA ÉS HONISMERET

Tanítómestereink Andrássy Gyula: Magyarországot legyőzni lehetetlen	18
--	----

HAGYOMÁNY

Krisztus-keresés Győrújbaráton (Lilik Ferencné Badacsonyi Márta)	21
Fürdőzés a székesfehérvári Sóstón (Gelencsér József)	28
Orosz ellenség a magyar katonadalokban (Juhász Katalin)	34

KÖZ-GYŰJTEMÉNYEK

A BékésWiki. Békés vármegyei online helyismereti enciklopédia (Juhász Zoltán)	48
Kiállítás a budapesti Honvédménház történetéről (Vesztróczy Zsolt)	53

TERMÉS

Arcok a múltból Eötvös József anyai nagyapja, Lilien József báró (Bödö Krisztián)	56
A selmecbányai akadémia tanárainak sírjai a mai Magyarországon (Tóth Vilmos)	59
Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc emlékezete Függetlenségi ünnepség Pest-Budán 1849-ben (Erdélyi Mónika Villő)	65
Honvédsorsok üzenete. Bíró Sándor emlékezete (Serdült Benke Éva)	73
Egy éjszaka a Darvay-kúriában. A szamoskrassói Bem-emlékház története (Vesztróczy Zsolt)	79
Lázár Zsigmond emléke. Kossuth hadnagyának sírja a dabasi református temetőben (Valentyik Ferenc)	84

Szerelmes földrajz

A Tatai járás mint a Tatai-medence központja (Ifj. Gyüszí László)	88
A Magas-Gerece geoturisztikai értékelése (Hajdú Edina–Pál Márton)	93
A romjaiból restaurált barlang (Lieber Tamás)	100
Erdőssztyepp Komárom-Esztergom vármegyében (Barina Zoltán)	104
Régészeti kutatások Brigetióban (1992–2022) (Számadó Emese)	108
Szőlőtermesztés a tarjáni határban (Móser Tamás)	113
A tatai löverseny (1886–1908) (Száz György)	118
Bányász hagyományok Tatabányán (Bársony László)	121
A „tatai föld”-ről (Kemecsi Lajos)	124
„Magyarországban Tatai Éppető mesterhez hozzá fogható nincsen...” Fellner Jakab építőmester emlékére (Stegmayer Máté)	128
Az ifjú Jávorka Sándor Dorogon és Esztergomban (Pifkó Dániel)	136
Néhány gondolat a Tatabányai Múzeumról (Pál Gabriella)	141

KRÓNIKA

A természet csodái

Az Év Fája, a vénic-szil (Bartha Dénes).....	146
Az Év Rovara, a közönséges temetőbogár (Szél Győző).....	151
Az Év Hala, a fokozottan védett lápi póc (Somogyi Dóra–Antal László–Nyeste Krisztián).....	153
Az Év Madara, a barkóscinege (Selmeczi Kovács Ádám).....	155
A helyismeret beépítése az oktatási tananyagba (Örsi Julianna).....	158
„Itt éltek előttünk...”.	
Középiskolai honismereti vetélkedő Fejér vármegyében (Farkas Edit).....	160
Látogatás a felújított dégi kastélyban (Szőnyegi Hajnalka).....	161
Arany családi körében (Debreczeni-Droppán Béla).....	164

In memoriam

Föld, ember, törvény. Dr. Tolnay Gábor (Öcsöd, 1931–Mezőtúr, 2023) (Berczeliné Boldog Mária).....	166
--	-----

KÖNYVESPOLC

„Homoródalmás iskolájának alig találjuk Székelyföldön párját” (Halász Péter).....	169
Tanulmánykötet a magyarországi zsidó családok történetéről (Ifj. Gyüsi László).....	172
Egy kisváros képekben (Székely András Bertalan).....	174
Könyv „a csiki Gábor Áron”-ról, Bodor Ferencről (Komán János).....	178
Régi leírások a Rábaközről, a Répce-vidékről és a Tóközről (T. Városi Ágnes).....	181
A Luby Könyvtár köteteiről (Viga Gyula).....	183

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA (Összeállította: Halász Péter).....	185
--	-----

Tisztelt Szerzőink!

Kérjük, hogy a folyóiratunkba szánt írásait lehetőleg elektronikus úton egyszerű Word formátumban szíveskedjenek megküldeni a honismeret25@gmail.com címre. Továbbá kérjük, hogy a terjedelem kötöttségére való tekintettel a megküldött írás ne haladja meg a 4–5 oldalt (10–15 ezer leütést), az esetleges hivatkozások esetén lábjegyzetelést kérünk, a képmelléleteket szintén elektronikusan, lehetőleg 300 dpi felbontásban kérjük megküldeni. Aszerzői korrektúrát szintén elektronikus úton küldjük meg.

Lapzárta minden páratlan hónap 5-én, megjelenés minden páros hónap 10-én. A közlésre szánt cikkeket a szerző nevének, titulusának és címének feltüntetésével tudjuk fogadni. Kérjük, hogy a lábjegyzeteket vagy irodalomjegyzéket tartalmazó írások esetében a hivatkozások, bibliográfiai adatok legyenek hiánytalanok, pontosak és azok a Honismeretben használt formában készüljenek! Ellenkező esetben a cikket nem áll módunkban elfogadni! a Szerkesztőbizottság

A Honismeret folyóirat megvásárolható:

A Honismeret szerkesztősége (1053 Budapest, Magyar u. 40.),

A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvesboltja (1088 Budapest, Múzeum krt. 14–16.)

Litea – Budai Krónika Könyvesbolt (1014 Budapest, Hess András tér 3.)

A Néprajzi Múzeum könyvesboltja (1146 Budapest, Dózsa György út – Ötvenhatosok tere)

125 év

Debreczeni-Droppánban (2014. 4. sz.) sajnán városokban, különösllyett, hogy az átalakít megőriznék.

Hogy mennyire lehkor az épületek régi sz bemutatni a Semmelw

Az épület építését 18 tanhallgatók egyik leg sen az oktatás rendsz változtak, de a változá belső átépítések egy r elsőéves medikusként

ELŐZMÉNYEK

Mária Terézia királyn Orvosi Fakultásának egyetlen, mely változ ra, majd 1784-ben Pest ita kolostorba költöz alig, de bemutatásokn körülmények között. Belső Klinika udvará

1 Budapest, IX. ker. Tüzolt zadi hangulata megmaradt, jelenetét itt készítették.

2 Ezt tekinthetjük a mai Se

3 Ma Kossuth Lajos utca és

(szerk.): Budapesti utcaneve

4 Lenhossék József Lenho

Anatómia Tanszék igazgató

5 A Stáció (Baross) utca–M

korházi-klinikai építkezése